

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 17/5 02 om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

(Redegørelse nr. R 9).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Resumé: OSCE i et Europa under forvandling
Samarbejdet i OSCE var i sidste halvdel af 2001 præget af en *konstruktiv tilgang* fra alle lande. Det årlige ministerrådsmøde i december 2001, som blev afholdt i Bukarest, fik derfor et godt forløb og pegede fremad.

Bukarest-ministerrådsmødet vedtog en fælleserklæring og en række beslutninger om særlige emner, samt en række *reformtiltag*, som delvist imødekom Ruslands noget tøvende linje over for OSCE, herunder ved at skabe en bedre balance mellem OSCEs tre dimensioner.

Hovedemnet på Bukarest var kampen mod *terrorismen*. Den portugisiske udenrigsminister har som formand for OSCE i 2002 udnævnt tidl. minister Jan Trøjborg som Personlig Repræsentant for implementeringen af bl.a. Bukarest-handlingsplanen.

Umiddelbart efter Bukarest *blokerede Rusland for vedtagelsen af OSCEs budget for 2002*. Baggrunden synes bl.a. at være et russisk ønske om at understrege behovet for yderligere reformer, der i højere grad lægger vægt på de økonomiske aktiviteter. Rusland har hæftet sig ved, at deltagelsen i OSCE i den senere tid primært har bragt landet kritik på menneskerettighedsområdet, bl.a. for den russiske fremfærd i Tjetjenien. Efter vedtagelsen af budgettet i april er reformdrøftelserne atter kommet i gang.

På den *menneskelige dimension* er der også indledt reformdrøftelser med henblik på at gøre demokrati- og menneskerettighedsarbejdet mere fremadrettet og sikre en stærkere opfølgning.

Den løbende dialog om styrkelse af samarbejdet mellem *OSCE-parlamentarikerne (PA)* og regeringsdelen fortsætter. Der er fremlagt et udkast til samarbejdsaftale.

Hovedparten af OSCEs vigtige feltmissioner befinder sig på *Balkan*, hvor udviklingen langsomt går i den rigtige retning. Efteråret vil være præget af en lang række valg, hvor OSCE via ODIHR vil have en central rolle i forbindelse med valgobservation.

I *Belarus* har præsident Lukasjenko blokeret for udnævnelse af en ny leder af OSCEs Bistands og Monitoreringsgruppe (AMG).

Centralasien er blevet et nyt prioritetsområde i lyset af 11. september og naboskabet til Afghanistan. OSCE har en komparativ fordel i Centralasien i forhold til andre internationale organisationer, eftersom alle de centralasiatiske lande deltager i OSCE.

Udfordringerne for det *danske EU-formandskab* vil være at bidrage til at få Rusland engageret fuldt i OSCE igen. EUs samarbejde med OSCE bør styrkes, så EU i højere grad udnytter OSCE til gennemførelse af sin egen politik – Centralasien er et oplagt område herfor. Arbejdet med den menneskelige dimension vil også blive tillagt vægt. Og endelig vil kampen mod terrorisme forblive højt på dagsordenen.

Ministerrådsmødet i Bukarest: Nyt samarbejdsklima og initiativer til bekæmpelse af terrorisme.

OSCEs ministerrådsmøde i Bukarest d. 3-4. december 2001 afsluttede sit arbejde med vedtagelsen af en ministererklæring og en række beslutninger om enkelttemner. Forløbet af ministerrådsmødet i Bukarest blev væsensforskelligt fra ministerrådsmødet året før i Wien, hvor deltagerstaterne for første gang i organisationens historie ikke kunne nå til enighed om en fælleserklæring. Den *konstruktive holdning*, der prægede mødet i Bukarest, skal bl.a. ses i lyset af hændelserne d. 11 september, som skabte en mærkbart øget samarbejdsvilje imellem især Rusland og USA. Man opnåede på mødet fremskridt i forhandlingerne om reform af OSCE, som delvist imødekom Ruslands noget tøvende linje over for organisationen. Den russiske politik over for OSCE skal ses på baggrund af tvivl om organisationens rolle og styrke i forhold til organisationer som EU og NATO samt utilfredshed med, hvad man har opfattet som en skævvridning af organisationen. Kritikken af den russiske fremfærd i Tjetjenien har i den forbindelse medvirket til at styrke Rusland i den holdning, at OSCE for ensidigt har fokuseret på menneskerettigheds-spørgsmål.

Deltagerstaterne nåede i Bukarest til enighed om en række *reformtiltag*, der tager sit udspring i visse SNG-staters, herunder Ruslands, ønske om en ændret balance imellem OSCEs tre dimensioner: den menneskelige, den økonomisk-miljømæssige og den politisk-militære dimension. Den *økonomisk-miljømæssige dimension* er blevet institutionelt styrket igennem etableringen af et